

Міністерство освіти і науки України

ДНУ «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації»

Коваленко О.В., Богомазова В.М.

**Нормативно-правове забезпечення морських наукових досліджень за
напрямом “Міжнародне управління океанами та морями” в ЄС та
Україні**

Науково-аналітична записка

Київ 2023

УДК 001.11;001.18; 001.89; 06.60;06.66 5.502/504;5.502.3/.7;6.661

Автори:

Коваленко Олександра Вікторівна, с.н.с. УкрІНТЕІ

Богомазова Віра Миколаївна, провідний науковий співробітник УкрІНТЕІ

Коваленко О.В. Нормативно-правове забезпечення морських наукових досліджень за напрямом “Міжнародне управління океанами та морями” в ЄС та Україні: науково-аналітична записка [Електронний ресурс] / Коваленко О.В., Богомазова В.М. – К.: УкрІНТЕІ, 2023. – 16 с.

З метою утвердження та сталого розвитку України як сучасної морської держави постає необхідність перезавантаження та перебудови всієї системи українських морських наукових досліджень. Враховуючи сучасний науково-технічний потенціал України та геополітичні умови, перед Україною постали нові завдання та цілі, що, в свою чергу, вимагає нових заходів та підходів до морської наукової діяльності, яка є одним з важливих чинників реалізації національних інтересів України у сфері морської діяльності. В даній роботі проаналізовані основні нормативно-правові акти щодо міжнародного управління океанами і морями в ЄС та Україні. Розраховано на представників органів державної влади, експертів, наукових працівників, інженерних кадрів, викладачів вищих навчальних закладів.

УДК 001.11;001.18; 001.89; 06.60;06.66 5.502/504;5.502.3/.7;6.661

© МОН України, 2023

© УкрІНТЕІ, 2023

© Коваленко О.В., Богомазова В.М., 2023

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОРСЬКИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЗА НАПРЯМОМ МІЖНАРОДНЕ УПРАВЛІННЯ ОКЕАНОМ В ЄС ТА УКРАЇНІ

Міжнародне управління океаном — це спільне управління Світовим океаном та його ресурсами, щоб вони були здоровими та продуктивними на благо нинішнього та майбутніх поколінь.

У 2016 році Європейський Союз став першою економікою, яка запустила *Міжнародний Порядок денний з управління океаном (JOIN/2016/049 final)* і взяла на себе зобов'язання щодо безпечного, чистого, здорового та екологічно керованого океану.

Для цього Європейська Комісія запропонувала 14 комплексів заходів у трьох пріоритетних областях:

- удосконалення міжнародних рамок управління океаном;
- зниження тиску на океани і моря та створення умов для стійкої блакитної економіки;
- зміцнення міжнародних досліджень та даних з питань океану.

У рамках пріоритету “Удосконалення міжнародних рамок управління океаном” Комісія бере участь у двосторонніх діалогах з морських питань та рибальства з Австралією, Канадою, Китаєм, Японією, Новою Зеландією, США, Бразилією¹. Вона передбачає модернізувати їх в «океанські партнерства», зміцнити співпрацю у ключових сферах управління океаном, таких як реалізація ЦСР, морські дослідження, нарощування потенціалу, сприяння збереженню та стійкому «блакитному зростанню», безпека на морі тощо.

У рамках пріоритету “Укріплення міжнародних океанічних досліджень та даних” Комісія запланувала:

1. Запровадження послідовної стратегії ЄС щодо спостереження за океаном, доступу до даних і морського обліку – ініціатива направлена на

¹ Зокрема The EU signs landmark All-Atlantic Ocean Research and Innovation Declaration with 7 partner countries. [News alerts on EU Research | European Commission \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/research/news/news-alerts-on-eu-research)

досягнення загального підходу ЄС до вимірювання одного разу і використання даних для багатьох цілей.

2. Збільшення інвестицій у «блакитну» науку та інновації. Держави-члени дедалі більше координують або інтегрують свої дослідницькі програми для вирішення спільних проблем на рівні ЄС/

Плани Комісії:

- У рамках ініціативи Європейської наукової хмари² створити «пілотну хмару bluescience» і продовжити інвестувати у морські дослідження та інновації.

- Працювати з партнерами G7, щоб просувати нову ініціативу G7 «Майбутнє океанів»³ для покращення досліджень і спостереження за океанами і морями.

3. Просування міжнародних досліджень океану, інновацій та наукових партнерств.

Плани Комісії:

- продовжити реалізацію Голуейської заяви 2013 року⁴ щодо співпраці в галузі досліджень Атлантичного океану між ЄС, США та Канадою;

- продовжити підтримувати галузеве партнерство з морських технологій у контексті Плану секторального співробітництва з питань навичок⁵, щоб підвищити кваліфікацію, необхідну для інновацій та конкурентоспроможності,

- вивчати можливості для створення міжнародних мереж для обміну досвідом у просуванні інноваційних морських технологій, які поєднуються з існуючими інструментами⁶ щодо сприяння більшій міжнародній співпраці в галузі морської науки та технологій;

- розвивати морські дослідницькі та наукові партнерства з ключовими партнерами в рамках існуючих науково-технічних угод, включаючи океанські

² Communication on A digital single market strategy for Europe (COM(2015) 192, 6.5.2015).

³ [G7 Future of Seas and Oceans Initiative \(g7fsoi.org\)](http://g7fsoi.org)

⁴ EU, US, Canada launch Atlantic Ocean research alliance. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_13_459

⁵ [Blueprint for sectoral cooperation on skills - Employment, Social Affairs & Inclusion - European Commission \(europa.eu\)](http://europa.eu)

⁶ Recommendation of the Council on OECD Legal Instruments International Co-operation in Science and Technology. [133.en.pdf \(oecd.org\)](http://133.en.pdf)

партнерства і глобальні альянси, наприклад, Бельмонт - форум⁷ або Група зі спостереження за Землею⁸;

- посилити роботу над Всеатлантичним дослідницьким альянсом океану⁹, сприяючи морському співробітництву з ключовими гравцями в південній Атлантиці;

- сприяти роботі над залученням південних середземноморських країн до ініціативи BLUEMED¹⁰, посилити наукову, дослідницьку та інноваційну участь у дослідженні Чорного моря в рамках Чорноморської синергії¹¹.

Покращене управління океаном сприятиме синергії між політикою та стратегіями ЄС, які можуть підтримувати поліпшення управління в океані.

Обов'язки країн ЄС обмінюватися морськими даними і співробітничати на рівні ЄС та на регіональному рівні для покращання збору і моніторингу даних закріплено у *Рамковій директиві ЄС щодо морської стратегії (MSFD)*¹².

У 2020 р. Європейська Комісія оприлюднила оцінку впливу діяльності із спостереження за океанами¹³. Відповідно до неї головними проблемами спільних досліджень є розподіл відповідальності між різними департаментами як на національному рівні, так і на рівні ЄС. Відсутність національного, морського або глобального понять того, що вимірюється, що буде вимірюватися або що слід вимірювати, означає, що кожна спільнота – рибальство, дослідження, гідрографія – встановлює власні пріоритети та використовує власні активи – судна, буї тощо, не знаючи, що роблять інші.

Існує низка консорціумів дослідницької інфраструктури, що частково підтримуються ЄС, які координують різні національні внески, але немає координації між різними консорціумами.

⁷ Belmont Forum. https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/research-area/environment/belmont-forum_en

⁸ GEO (earthobservations.org)

⁹ AANCHOR - Who we are (allatlanticocean.org)

¹⁰ BlueMed Initiative (bluemed-initiative.eu) також

¹¹ Black Sea Synergy | EEAS Website (europa.eu)

¹² Law - EU Coastal and Marine Policy - Environment - European Commission (europa.eu)

¹³ [Ocean observation – sharing responsibility.](#) Ocean observation – sharing responsibility (europa.eu)

Нові технології відкривають нові можливості – датчики, які дають можливість не доставляти зразки до лабораторії, роботизовані поплавці, планери, автономні підводні або надводні транспортні засоби, які можуть скоротити потребу у дорогому часі доставки. Але вони повільно виходять на ринок.

Основні чинники неефективності спільних досліджень:

1) неефективне планування – морські спостереження проводяться з певною метою конкретною спільнотою користувачів, тоді як спостереження можуть також використовуватися для інших цілей, інші спільноти не мають права голосу щодо того, де, коли та як проводяться ці спостереження¹⁴;

2) непрозоре планування – створення картини морів і океанів вимагає планування в масштабі морського басейну або океану, але країни часто не знають про плани сусідів¹⁵;

3) недостатній обмін – судна, буї, датчики буїв є дорогими інструментами. Прогалини у спостереженнях обмежують нашу здатність сталого управління океанами; спільне використання цих активів могло б дозволити проводити більше спостережень за ті самі гроші;

4) недостатні інновації – провали ринку означають, що впровадження нових платформ і датчиків, які могли б ще більше підвищити ефективність і конкурувати на глобальному ринку, відбувається повільно¹⁶;

5) нестабільні спостереження – хоча довгострокові спостереження є важливими для розуміння стану та динаміки океану, вони часто фінансуються за рахунок нестабільних короткострокових бюджетів. Відповідно до дослідження Європейського агентства з охорони навколишнього середовища¹⁷

¹⁴ Commission Staff Working Document SWD(2016) 472 final

¹⁵ Report on the implementation of the Marine Strategy Framework Directive (Directive 2008/56/EC) COM/2020/259 final

¹⁶ Study to support investment for the sustainable development of the blue economy. [Study to support investment for the sustainable development of the blue economy - Publications Office of the EU \(europa.eu\)](#)

¹⁷ Framework Service Contract EEA/IDM/15/026/LOT 1 for Services supporting the European Environment Agency's (EEA) implementation of cross-cutting activities for coordination of the in-situ component of the Copernicus Programme Services, 2019

лише 28 % мереж мають постійне фінансування, 53 % стикнуться з проблемами у найближчому майбутні і 9% мають серйозні проблеми;

б) несправедливий розподіл зусиль для участі в міжнародній програмі спостереження.

Підстава для втручання ЄС (правова основа та перевірка субсидіарності) у спостереженнях за океаном стосується рибальства, транспорту, навколишнього середовища, енергетики та, можливо, інших сфер. ЄС має компетенцію діяти в цих сферах.

Досягнення узгодженого підходу до європейського спостереження за океаном, який дозволить державам-членам створювати та експлуатувати інфраструктуру морського спостереження максимізує потенціал одноразового вимірювання та використання даних для багатьох цілей. Цьому має сприяти розподіл відповідальності та активів між різними спільнотами та різними країнами для створення найефективніших результатів за найменших витрат.

До морських спостережень включено всі опитування, моніторингові кампанії або програми відбору зразків для вимірювання стану і динаміки океанів і морських організмів, які їх населяють.

Під океанами маються на увазі моря та океани, включаючи морське дно, а також поверхню води.

Оцінка впливу стратегії ЄС щодо спільних спостережень за океаном базуватиметься на дослідженнях, проведених протягом останнього десятиліття, і включатиме широкі консультації зі сторонами. Результати ряду відповідних досліджень за останнє десятиліття вже надають достатньо інформації, зокрема:

- дослідження вартості спостережень за океаном¹⁸;
- проблема підтримки океанських спостережень¹⁹;
- дослідження економічної вигоди спостережень за океаном^{20, 21};

¹⁸ Marine data infrastructure (2009) MRAG
<https://webgate.ec.europa.eu/maritimeforum/en/node/3942>

¹⁹ Weller et al. "The Challenge of Sustaining Ocean Observations" Front. Mar. Sci., 19 March 2019

²⁰ FINAL REPORT NOAA Fleet Societal Benefit Study September 2017

²¹ Study on costs, benefits and nature of an extended European Ocean Observing System, MRAG, 2018, [Publication detail - Publications Office of the EU \(europa.eu\)](#)

- дослідження інноваційних галузей, що займаються спостереженням²²;
- результати стрес-тестів спостережень за океаном;
- потреби в морських даних для морського просторового планування²³;
- перевірка відповідності природоохоронного законодавства ЄС (Директиви про птахів і середовища проживання)²⁴;
- звіт з великої міжнародної конференції, яка визначила прогалини та можливості для синергії у спостереженнях за океаном²⁵;
- майбутній звіт про координацію моніторингу морського середовища в державах-членах;
- майбутні спостереження за океаном для поєднання питань клімату, рибальства та морських екосистем²⁶.

У 2022 р. Європейська Комісія затвердила «Спільне комюніке про порядок денний управління міжнародним океаном ЄС - Встановлення курсу на стійку блакитну планету»²⁷ щодо сталого управління океаном.

Спільне комюніке є невід'ємною частиною реалізації ЄС Порядку денного сталого розвитку ООН на період до 2030 року, зокрема Цілі 14 сталого розвитку життя під водою.

Комюніке базується на Спільному комюніке від 2016 року та враховує ключові тенденції, такі як посилення впливу зміни клімату та небезпечне зменшення біорізноманіття. Воно також враховує змінені геополітичні умови, такі як російська агресія проти України, яка спричинила нестабільність і незахищеність.

²² The Ocean Enterprise – understanding and quantifying business activity in support of observing, measuring and forecasting the ocean *Journal of Operational Oceanography* (2018) <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1755876X.2018.1543982>

²³ Analysis of Data Needs and Existing Gaps in Celtic Seas (2017) <https://webgate.ec.europa.eu/maritimeforum/en/node/4057>

²⁴ Commission Staff Working Document SWD(2016) 472 final

²⁵ Evolving EOOS: connecting communities for end-to-end solutions Conference 2018

²⁶ 7 In Marine Science <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fmars.2019.00550/full>

²⁷ JOINT COMMUNICATION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS. Setting the course for a sustainable blue planet - Joint Communication on the EU's International Ocean Governance agenda. https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/system/files/2022-06/join-2022-28_en.pdf

У комюніке визначено кілька інтегрованих дій для безпечного, захищеного, чистого, здорового та раціонально керованого океану в рамках 4 основних напрямків політики;

зміцнення міжнародної структури управління океаном;

створення стійкості океану до 2030 року;

забезпечення безпеки та безпеки на морі;

нарощування знань про океан.

Зміцнення міжнародних досліджень з океану, нарощування *даних та знань*²⁸ зосереджується на можливостях ЄС підвищити роль океанської науки в міжнародному управлінні океаном, а також у підтримці Десятиліття океану ООН для сталого розвитку²⁹ (2021–2030 рр., Десятиліття океану) та Десятиліття ООН з відновлення екосистем³⁰ (2021–2030 рр.). Потреби управління океаном є передумовою та рушійною силою створення міжнародної бази знань про океан, яка використовується для прийняття рішень. Таким чином, покращення знань про океан через спільне здійснення наукових досліджень, інновацій, спостережень, даних та оперативного кліматичного, океанічного та морського біологічного моделювання (серед інших типів моделювання) має вирішальне значення для підтримки стійких рішень і дій у боротьбі із загрозами для здоров'я океану та їхнього впливу.

Управління та стале використання морських ресурсів в умовах мінливого клімату має базуватися на надійних наукових знаннях і даних, щоб сприяти розвитку сталої блакитної економіки. Для цього потрібні добре функціонуючі інтерфейси між наукою і політикою та наукою і суспільством.

Основні пріоритети ЄС щодо управління міжнародним океаном – це захистити морське дно та зупинити та повернути назад втрату морського біорізноманіття: укласти амбітний Договір ООН про відкрите море (біорізноманіття за межами національної юрисдикції); досягти амбітної

²⁸ STRENGTHENING INTERNATIONAL OCEAN RESEARCH, DATA AND KNOWLEDGE: Discussion paper for Thematic Working Group. [iog-discussions-paper-twg3_rev.pdf \(europa.eu\)](https://www.oceandecade.org/)

²⁹ <https://www.oceandecade.org/>

³⁰ <https://www.decadeonrestoration.org/>

Глобальної рамкової програми збереження біорізноманіття після 2020 року з 30% морських охоронюваних територій (МРА) до 2030 року.

Захистити морське дно - заборонити глибоководний видобуток корисних копалин до тих пір, поки наукові прогалини не будуть належним чином заповнені, видобуток корисних копалин не матиме шкідливих наслідків і морське середовище не буде ефективно захищено.

Щодо глибоководного видобутку корисних копалин у науковому співтоваристві та державах існує широкий консенсус щодо того, що знання, пов'язані з глибоководним середовищем і впливом видобутку корисних копалин, недостатньо вичерпні, щоб забезпечити прийняття рішень на основі фактичних даних для безпечного продовження експлуатації. ЄС продовжуватиме виступати за заборону глибоководного видобутку корисних копалин до тих пір, поки ці наукові прогалини не будуть належним чином заповнені, поки не буде продемонстровано, що видобуток корисних копалин не викликає жодних шкідливих наслідків, і, як того вимагає UNCLOS, необхідні положення в правилах експлуатації для ефективний захист морського середовища. ЄС продовжуватиме сприяти переговорам щодо правил експлуатації в Міжнародному органі з морського дна (ISA) для досягнення надійної основи для захисту морського середовища, включаючи стандарти та вказівки щодо порогових значень і нормативних стандартів. Паралельно ЄС підтримує дослідження з метою покращення знань про глибоководні екосистеми та технології моніторингу та нагляду.

У рішенні ЄС щодо оновленого *міжнародного порядку денного ЄС з управління океаном* наводяться:

Загрози для океану: (1) Морські види зникають вдвічі швидше, ніж на суші через потепління; (2) 34,2% світового морського рибальства є надмірним виловом; (3) Протягом останніх сорока років Арктика втратила площу льоду, приблизно в шість разів більшу за площу Німеччини; (4) Більше 99% коралових рифів буде втрачено з потеплінням на 2°C; (5) Щоріч утворюється 300 мільйонів тонн пластикових відходів, однак лише 9% переробляється; (6)

Середній рівень моря продовжуватиме підвищуватися приблизно до 0,3 метра до 2050 року та 2 метрів до 2100 року за сценарієм дуже високих викидів парникових газів – ризик вимушеного переміщення людей – до 340 мільйонів людей до 2050 року та 630 мільйонів людей до 2100 року.

Пріоритети ЄС щодо міжнародного управління океаном: (1) Зупинити та повернути назад втрату морського біорізноманіття; (2) Захистити морське дно; (3) Забезпечити стійке рибальство та аквакультуру; (4) Забезпечити відповідність міжнародним правилам і стандартам; (5) Забезпечити боротьбу із забрудненням моря; (6) Заохочувати створення міждержавного науково-політичного інтерфейсу для сталого розвитку океану з метою створення Міждержавної групи з питань стійкості океану; (7) Інвестувати до 1 мільярда євро в океанське та прибережне біорізноманіття та клімат, у тому числі у відкрите море і надавати 350 мільйонів євро на рік на дослідження океану.

Інструменти ЄС для міжнародного управління океаном. Океан вимагає колективного підходу на основі положень міжнародного права та Конвенції ООН з морського права (UNCLOS). ЄС підтримує рішення та дії, необхідні для сталого управління океаном, через міжнародні переговори, форуми і процеси; стратегії ЄС, зокрема щодо співробітництва в Індо-Тихоокеанському регіоні; партнерські відносини та союзи з третіми країнами, багатосторонніми та регіональними організаціями, включаючи наукові спільноти та громадянське суспільство в цілому.

За допомогою Стратегії морської безпеки ЄС (*EUMSS*)³¹ та її *Плану дій*³², ЄС вирішує проблеми, що впливають на безпеку океану, такі як транскордонна та організована злочинність, загрози свободі судноплавства, загрози біорізноманіття, проблеми кліматичної безпеки або погіршення стану навколишнього середовища через незаконні або випадкові скидання тощо.

Плани щодо розвитку знань про океан. Наука про океан, спостереження, моніторинг довкілля та прогнозування є життєво важливими для захисту океану та його сталого управління. У наших знаннях про океан все ще дуже багато

³¹ [European maritime security strategy - Publications Office of the EU \(europa.eu\)](#)

³² [Maritime security strategy \(europa.eu\)](#)

прогалин. Європейська політика в галузі досліджень та інновацій є джерелом, рушійною силою та прискоренням програми зеленої угоди ЄС.

Наприкінці Спільного повідомлення пропонується активізувати участь у захисті чистого, здорового, продуктивного та стійкого океану, який використовується стабільно за безпечних і справедливих умов праці, водночас забезпечуючи стабільність і безпеку на морі.

ЄС хоче грати ще більш активну роль у міжнародному управлінні океаном (IOG) шляхом:

- зміцнення структури IOG на глобальному, регіональному та двосторонньому рівнях;
- досягнення стійкості океану до 2030 року;
- перетворення океану на безпечний і захищений простір;
- нарощування міжнародних знань про океан для прийняття рішень на основі фактичних даних щодо захисту та сталого управління океаном³³.

ЄС вірить, що власний приклад може надихнути на прогрес і допомогти створити спільне бачення розвитку сталого підходу до управління океаном у всьому світі, і визнає, що справжнє лідерство починається вдома. Це відображено, зокрема у:

рибальській політиці ЄС, яка базується на реформованій Загальній рибальській політиці, а також у діях проти незаконного, нерегульованого, незареєстрованого (ННН) рибальства;

підході ЄС до стійкої блакитної економіки;

Директиві морського просторового планування (MSP);

екологічній політиці, яка стосується, зокрема, Рамкової директиви ЄС щодо морської стратегії (MSFD), Стратегії біорізноманіття до 2030 року, Плану дій щодо нульового забруднення та пропозиції щодо Закону про відновлення природи;

кліматичній політиці, зокрема щодо Закону ЄС про клімат, пакету «Придатність до 55» і стратегії адаптації;

³³ Setting the course for a sustainable blue planet. 24 June 2022. [Setting the course for a sustainable blue planet](https://publications.ec.europa.eu/publication-detail/-/publication/11111111-1111-1111-1111-111111111111) - Publications Office of the EU (europa.eu)

законодавстві щодо безпеки морського транспорту; а також діях щодо даних, спостережень і досліджень, зокрема в рамках компоненту «Коперник» космічної програми ЄС, програмі фінансування досліджень та інновацій «Horizon Europe 2021-2027» і Європейської місії «Відновити наш океан і води до 2030 року».

В Україні стратегічними основами *міжнародного співробітництва* України у сфері водних ресурсів були і залишаються збереження водних ресурсів та екологічна безпека. Окрім постійної співпраці у рамках міжурядових Угод, міжнародних комісій та інших міжнародних формувань, Україна постійно розвиває відносини з іноземними партнерами., посилює участь у міжнародних заходах з метою розвитку співпраці із країнами-партнерами.

Серед напрямів державної морської політики у Морській доктрині України визначено забезпечення екологічної безпеки морегосподарської діяльності України в Азовському і Чорному морях, Керченській протоці та інших районах Світового океану, розвиток освіти, науки і технологій в морській галузі; проведення фундаментальних та прикладних досліджень Азовського і Чорного морів, Керченської протоки та інших районів Світового океану з урахуванням інтересів України, виконання міжнародних зобов'язань відповідно до багатосторонніх та двосторонніх міжнародних договорів України, розширення співробітництва з питань запобігання транскордонному забрудненню навколишнього природного середовища тощо.

Механізмом підтримки та розвитку морегосподарської діяльності є, зокрема удосконалення системи державного контролю та міжнародного співробітництва у сфері використання природних ресурсів та охорони навколишнього природного середовища; проведення моніторингу морської діяльності; впровадження безпечних та екологічно чистих технологій, проведення портових робіт тощо. Заходи із проведення і тематики наукових досліджень та інновацій відсутні.

Висновки.

У сфері міжнародного управління океаном основними завданнями досліджень та інновацій є:

захист біорізноманіття;

захист морського дна;

забезпечення стійкого рибальства та аквакультури;

боротьба із забрудненням моря;

формування глобальної відкритої бази даних і знань щодо морів/океанів та скоординованої глобальної інфраструктури із збору та оброблення даних;

здійснення постійних спостережень за океаном і моніторинг його стану;

підвищення океанічної грамотності серед осіб, які приймають рішення;

залучення всього суспільства до спільного розроблення тематики досліджень із використанням трансдисциплінарного підходу і науки сталого розвитку;

перегляд правових рамок міжнародного управління океаном та міжнародного співробітництва і вилучення тих норм, які заважають міжнародним зв'язкам та міжнародній координації діяльності; посилення координації між різними областями морської політики.

Найбільша увагу протягом 2016-2022 рр. приділялась формуванню глобальної, відкритої бази даних і знань щодо морів/океанів.

ЄС хоче грати ще більш активну роль у міжнародному управлінні океаном (IOG) шляхом:

- зміцнення структури IOG на глобальному, регіональному та двосторонньому рівнях;
- досягнення стійкості океану до 2030 року;
- перетворення океану на безпечний і захищений простір;

- нарощування міжнародних знань про океан для прийняття рішень на основі фактичних даних щодо захисту та сталого управління океаном³⁴.

Довідково:

Основні законодавчі акти Європейського Союзу щодо міжнародного управління океаном:

Міжнародний Порядок денний з управління океаном / JOINT COMMUNICATION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS International ocean governance: an agenda for the future of our oceans (JOIN/2016/049 final)

Спільне комюніке до Європейського Парламенту, Ради, Європейського Економічно-Соціального Комітету та Комітету Регіонів щодо встановлення курсу на сталу блакитну планету / JOINT STAFF WORKING DOCUMENT Synopsis of consultation activities Accompanying the document JOINT COMMUNICATION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS Setting the course for a sustainable blue planet - Joint Communication on the EU's International Ocean Governance agenda (SWD(2022) 174 final)

Оновлений міжнародний порядок денний ЄС з управління океаном/ JOINT COMMUNICATION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS Setting the course for a sustainable blue planet - Joint Communication on the EU's International Ocean Governance agenda (JOIN(2022) 28 final)

Звіт щодо зміцнення міжнародних досліджень з океану, дані та знання / STRENGTHENING INTERNATIONAL OCEAN RESEARCH, DATA AND

³⁴ Setting the course for a sustainable blue planet. 24 June 2022. [Setting the course for a sustainable blue planet](https://publications.ec.europa.eu/publication-detail/-/publication/11111111-1111-1111-1111-111111111111) - Publications Office of the EU (europa.eu)

KNOWLEDGE: Discussion paper for Thematic Working Group. [iog-discussions-paper-twg3_rev.pdf \(europa.eu\)](#)

Стратегія морської безпеки / European Union Maritime Security Strategy. [pdf \(europa.eu\)](#)

План дій щодо реалізації Стратегії морської безпеки / Council conclusions on the revision of the European Union Maritime Security Strategy (EUMSS) Action Plan (26 June 2018). [2018-06-26-eumss-revised-action-plan_en.pdf \(europa.eu\)](#)

Основні законодавчі акти України щодо міжнародного співробітництва у сфері використання водних ресурсів і проведення фундаментальних та прикладних досліджень районів Світового океану:

Морська доктрина України на період до 2035 року (Постанова КМУ від 18 грудня 2018 р. № 1108)

ЗАКОН УКРАЇНИ 28.02.2019 № 2697-VIII «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»

МОРСЬКА ПРИРОДООХОРОННА СТРАТЕГІЯ УКРАЇНИ.
Розпорядження від 11.10.2021 № 1240-р

ЗАКОН УКРАЇНИ від 22.02.2007 № 685-V «Про ратифікацію Протоколу про збереження біорізноманіття та ландшафтів Чорного моря до Конвенції про захист Чорного моря від забруднення»